

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 4. oktobra 2024.godine
Br. ref.:RK 2544/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI10/24

Podnosilac

„Agrounion D.O.O.“

Ocena ustavnosti presude [K. Dh. Sh. II. br. 720/23] Privrednog suda –
drugostepena veća od 11. decembra 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je u ime „Agrounion D.O.O.“ podneo Refik Shabani, vlasnik preduzeća (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa sedištem u Kosovu Polju, koga pred Sudom zastupa Advokatsko društvo „GHG“, iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [K. Dh. Sh. II. br. 720/23] Privrednog suda Kosova-drugostepena veća (u daljem tekstu: Privredni sud-drugostepena veća) u vezi sa presudom [KF. br. 278/2022] Privrednog suda Kosova-prvostepena veća (u daljem tekstu: Privredni sud-prvostepena veća) od 14. aprila 2023. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Privrednog suda-drugostepena veća, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] i 119. [Osnovna načela] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 1. Protokola br. 1, članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP). Podnosilac zahteva takođe navodi da su povređena njegova prava zagarantovana članovima 7, 8. i 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4. člana 21. [Opšta načela], stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 11. januara 2024. godine, podnosilac zahteva je dostavio svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 25. januara 2024. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI10/24] imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca, dok je odlukom [br. KSH. KI10/24] imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bajram Ljatići (predsedavajući), Safet Hoxha i Remzije Istrefi-Peci (članovi).
7. Dana 30. januara 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
8. Istog dana je kopija zahteva poslata Privrednom sudu-drugostepena veća.
9. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo i tom prilikom otpočeo svoj mandat u Sudu.
10. Dana 20. marta 2024. godine, Sud je tražio od Privrednog suda-prvostepena veća da dostavi Sudu originalni spis predmeta.
11. Dana 26. marta 2024. godine, Privredni sud-prvostepena veća je dostavio Sudu originalni spis predmeta.

12. Dana 4. septembra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Podnosilac zahteva se u konkretnom slučaju obraća Sudu po drugi put. Sud podseća da se podnosilac zahteva, dana 1. decembra 2016. godine, po prvi put obratio Sudu sa zahtevom za ocenu ustavnosti rešenja [KA. br. 339/2016] Apelacionog suda Kosova i obaveštenja [KMLK. br. 7/16] Kancelarije glavnog državnog tužioca, a Sud je taj zahtev proglasio neprihvatljivim rešenjem o neprihvatljivosti u slučaju KI141/16. Tadašnji zahtev podnosioca zahteva nije povezan sa trenutnim zahtevom KI10/24.
14. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva preduzeće koje se bavi trgovinom biljnih i životinjskih proizvoda.
15. Dana 12. decembra 2011. godine, Carinska kancelarija u Podujevu je odlukom [br. 37240/12.12.2011] utvrdila da se predmetna roba koju je podnosilac zahteva prijavio za carinjenje ne klasifikuje kao „fungicid“ već se klasifikuje pod carinskom šifrom 28332500, kao „bakar sulfat“ CuSO₄-plavi kamen, koji podleže plaćanju carinskih dažbina prema Integrisanoj tarifi Kosova.
16. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo Carini Kosova (u daljem tekstu: Carina) zahtev za preispitivanje gore navedene odluke Carinske kancelarije u Podujevu, navodeći da izvršena preklasifikacija nije bila propisna i da predmetna roba spada u grupu hemijskih preparata na bazi bakra poznatih kao fungicidi, koji su oslobođeni plaćanja carinskih dažbina.
17. Dana 7. marta 2012. godine, Carina je rešenjem [05.2.1/1244] odbila kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za preispitivanje odluke [br. 37240/12.12.2011] Carinske kancelarije u Podujevu, sa obrazloženjem da je Mišljenjem o tarifnoj klasifikaciji br. 53/2011 od 16. decembra 2011. godine koje je izdao Sektor za tarife, dokazano da je sporna roba bila bakar sulfat CuSO₄, plavi kamen i da prema Integrisanoj tarifi Kosova, predmetni proizvod nije oslobođen plaćanja carinskih dažbina.
18. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je protiv Carine podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini-Odeljenje za upravne sporove, Fiskalni odsek (u daljem tekstu: Osnovni sud), kojom je tražio poništenje rešenja [05.2.1/1244] zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
19. Dana 4. marta 2021. godine, Osnovni sud je presudom [A. br. 1629/18], (i) usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva i (ii) poništio rešenje [05.2.1/1244] Carine i vratio predmet istom sudu na ponovno razmatranje, iz razloga što je utvrdio da isto ne sadrži dovoljno razloga o izmeni tarifne šifre i da prilikom izdavanja Mišljenja o tarifnoj klasifikaciji robe, na koje se oslonila Carina, nije razmotrena prateća dokumentacija predmetne robe.
20. Dana 17. maja 2021. godine, Carina je u postupku ponovljenog odlučivanja, rešenjem [Br. 05.2.1/1244/2012] odbila, kao neosnovan, zahtev podnosioca zahteva za preispitivanje odluke Carinske kancelarije u Podujevu, sa obrazloženjem da je analizom spisa, Mišljenja o tarifnoj klasifikaciji Sektora za tarife br. 53/2011 i objašnjenja od 12. maja 2021. godine u

vezi sa tim mišljenjem, utvrđeno je da je podnosilac zahteva dao netačnu deklaraciju o tarifnoj šifri za predmetnu robu i da je s pravom obavezan da plati carinske dažbine.

21. Dana 21. juna 2021. godine, podnosilac zahteva je protiv Carine podneo tužbu Privrednom sudu-prvostepena veća, kojom je tražio poništenje gore navedenog rešenja od 17. maja 2021. godine, navodeći pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.
22. Dana 7. aprila 2023. godine, Privredni sud-prvostepena veća je u toku glavne rasprave, kroz zapisnik, dozvolio podnosiocu zahteva da u roku od 3 (tri) dana, uz poseban podnesak dostavi pismenu završnu reč.
23. Dana 14. aprila 2023. godine, Privredni sud-prvostepena veća je presudom [KF. br. 278/2022] odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca zahteva i ostavio na snazi rešenje [Br. 05.2.1/1244/2012] Carine od 17. maja 2021. godine. Privredni sud-prvostepena veća je prihvatio, kao osnovanu, osporenu odluku Carine i ocenio da podnosilac zahteva, ni u postupku koji je vođen pred Carinom, ni pred sudom, nije predočio dokaze koji potkrepljuju tarifnu šifru koja je deklarirana u spornoj jedinstvenoj carinskoj deklaraciji, na osnovu koje je trebalo da bude oslobođen plaćanja carinske dažbine od 10%.
24. U obrazloženju gore navedene presude, Privredni sud-prvostepena veća je pozivajući se na član 123. Administrativnog uputstva br. 11/2009 o sprovođenju Zakonika br. 03/L-109 o carini i akcizama, naglasio da je bila obaveza podnosioca zahteva da dostavi konkretne dokaze kojima bi potkrepio deklarisanu tarifnu šifru. U tom smislu, Privredni sud-prvostepena veća je ocenio da podnosilac zahteva „*nije dostavio relevantne dokaze, odnosno obaveznu tarifnu informaciju EU ili države izvoznice ili države porekla robe za sporne jedinstvene carinske deklaracije, kako bi potvrdio navod da je predmetna roba zaista klasifikovana u tarifne šifre koje je deklarirao tužilac, a ne kako su izmenjene od strane tuženog u postupku carinjenja robe [...].*“
25. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Privrednom sudu-drugostepena veća protiv presude [KF. br. 278/2022] Privrednog suda-prvostepena veća, zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
26. Dana 11. decembra 2023. godine, Privredni sud-drugostepena veća je presudom [K. Dh. Sh. II. br. 720/23] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu [KF. br. 278/2022] Privrednog suda-prvostepena veća od 14. aprila 2023. godine, kao pravilnu i utemeljenu na zakonu.
27. Navedenom presudom, Privredni sud-drugostepena veća je ocenio da je Carina pravilno zaključila da je predmetna roba koja je prijavljena za carinjenje klasifikovana u carinsku šifru koja je različita od one koju je deklarirao podnosilac zahteva i da treba da bude predmet plaćanja carine. Pored toga, u obrazloženju navedene presude je utvrđeno sledeće:

„U konkretnom slučaju, tuženi je u skladu sa članovima 72. i 265. Zakonika o carinama i akcizama na Kosovu, pozivajući se na Mišljenje o tarifnoj klasifikaciji od Sektora za tarife br. 53-T/2011 od 16.12.2011. godine, koje je potvrđeno dodatnim pojašnjenjem od 07.05.2021. godine, prosleđenim e-mailom od 12.05.2021. godine, izmenio tarifnu šifru u spornoj carinskoj deklaraciji, u kom slučaju je predmetna roba bila predmet plaćanja carinskih dažbina“.

28. Privredni sud-drugostepena veća je svojom presudom odbio, kao neosnovan, navod podnosioca zahteva koji se odnosi na pogrešno utvrđeno činjenično stanje, odnosno navod da obavezna Tarifna informacija države izvoznice nije obavezujući dokument. U ovom aspektu, u obrazloženju presude Privrednog suda-drugostepena veća, naglašeno je da prema stavu 2. člana 18. Zakonika br. 03/L-109 o carinama i akcizama, obavezna tarifna informacija države izvoznice predstavlja obavezan dokument u slučajevima tarifne klasifikacije. Konkretnije, Privredni sud-drugostepena veća je ocenio sledeće:

„[...] Navodi u žalbi da je tužilac, kada je reč o činjeničnom stanju, dokazao fitosanitarni certifikat koji je ocenio inženjer agronomije i da obavezna tarifna informacija nije obavezan dokument iz člana 18. Zakonika br. 03/L109 o carinama i akcizama, drugostepeno veće nije uvažilo ove žalbene navode kao osnovane, jer na osnovu dokaza koji su izvedeni pred prvostepenim većem, ocenjuje da fitosanitarni sertifikat br. 021974 koji se nalazi u spisima predmeta, nije relevantan dokument pošto pripada drugoj instituciji i nije dokument koji je tretiran od strane tuženog, Carine Kosova, u upravnom postupku, pa se stoga kao takav ne može smatrati dokumentom koji bi uticao na promenu tarifne klasifikacije predmetne robe.

Odredba člana 18. stav 2. Zakonika br. 03/L-109 o carinama i akcizama, predviđa da je: Obavezna tarifna informacija ili obavezna informacija o poreklu obavezna za Carinu prema licu kome je izdata informacija samo vezano za tarifnu klasifikaciju ili za utvrđivanje porekla robe. Obavezna tarifna informacija ili obavezna informacija o poreklu je obavezna jedino vezano za robu, za koju su carinske formalnosti završene posle datuma kada su snabdeveni informacijama. Shodno tome, veće je ocenilo da je prema ovoj zakonskoj odredbi, obavezna tarifna informacija države izvoznice obavezujuća za carinske organe u slučajevima osporavanja tarifne klasifikacije“.

Navodi podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenim presudom povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] i 119. [Osnovna načela] Ustava, u vezi sa članom 1. Protokola br. 1, članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da su povređena i njegova prava zagarantovana članovima 7, 8. i 10. UDLJP.
30. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat (i) povrede načela jednakosti oružja; (ii) pogrešne primene zakona; i (iii) neobrazlaganja sudske odluke.
31. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog činjenice da nije tretiran jednako i ravnopravno sa tuženom stranom. U ovom aspektu, podnosilac zahteva, pozivajući se na Privredni sud-drugostepena veća, navodi da, „U sudskom postupku, sud donosi odluku na osnovu prigovora i završne reči tužilačke strane, dok je on predmetnu odluku doneo ne sačekavši završnu reč tužilačke strane, uprkos tome što je rešenjem usvojio zahtev tužioca da mu se završna reč dostavi u određenom roku“.

32. Nadalje, podnosilac zahteva naglašava da završna reč predstavlja ključnu stvar za odluku suda koja bi trebalo da se nalazi u obrazloženju presude i da je Privredni sud-prvostepena veća prekršio načelo jednakosti oružja jer, iako je prihvatio završnu reč tužene strane, nije sačekao dostavljanje njegove završne reči.
33. Podnosilac zahteva dalje navodi: „*U trenutnom slučaju, Privredni sud-drugostepena veća nije uopšte sagledao naše navode iznete u našoj žalbi. Već isti konstatuje da je: pravna ocena prvostepenog veća pravilna i utemeljena na zakonu i da ožalbeni presuda nije zahvaćena bitnim povredama zakonskih odredbi niti drugim povredama odredaba ZPP-a. Ne možemo da znamo gde postoji veća povreda od toga da se stranke u postupku ne tretiraju jednako!*“.
34. Podnosilac zahteva ističe da se još jedan paradoksalan slučaj Privrednog suda-prvostepena veća, identifikuje u pogledu datuma sastavljanja presude, 14. aprila 2023. godine, i datuma njene predaje u pošti, 13. aprila 2023. godine. Povodom ovog navoda, podnosilac zahteva dodaje: „*Prema ovome, sud tvrdi da je presudu sastavio 14. aprila 2023. godine, dok je predaja pošti obavljena 13. aprila 2023. godine! Pitanje je jednostavno: Kako se presuda može predati u pošti dan pre nego što je sastavljena?! Zaista paradoksalno! Ova stvar dovodi u pitanje celu odluku suda*“.
35. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je došlo do pogrešne primene materijalnog prava od strane Privrednog suda-drugostepena veća, odnosno člana 18. Zakonika o carinama i akcizama Kosova, iz razloga što se, prema njegovim navodima, obavezna tarifna informacija izdaje na osnovu zahteva i nije pravno obavezujuća. Nadalje, u vezi sa Registarskom tabelom veštačkih đubriva registrovanih u MŠRR, kojoj je Privredni sud-drugostepena veća poklonio veru, podnosilac zahteva naglašava da su carinske šifre za kategorizaciju robe iste kako za 2021. tako i za 2023. godinu.
36. Prema navodima podnosioca zahteva, usled pogrešnog tumačenja člana 18. Zakonika o carinama i akcizama, drugi stepen Privrednog suda je ograničio postupanje po žalbi samo u pogledu Obavezne tarifne informacije od države izvoznice i države porekla robe, ostavljajući bez razmatranja sva činjenična i pravna pitanja koja su relevantna za predmetni slučaj, kao što je osnovanost zahteva za poništenje odluke i obaveze promene carinskog kodeksa.
37. Podnosilac zahteva, pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a i Suda, naglašava da je obrazloženje odluke suštinski element pravične odluke i da obrazložena odluka pokazuje strankama da su saslušane i daje im mogućnost da je ospore (vidi, slučaj Suda KI72/12, podnosilac [Veton Berisha i Ilfete Haziri](#), presuda od 5. decembra 2012. godine; i predmet ESLJP-a [Ruiz Torija protiv Španije](#), br. 18390/91, presuda od 9. decembra 1994. godine).
38. Nadalje, podnosilac zahteva tvrdi da je osporenim presudom Privrednog suda-drugostepena veća, povređeno njegovo pravo zagarantovano članom 32. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP, iz razloga što je, iako je pravno sredstvo bilo na njegovom raspolaganju i iako ga je iskoristio, njegova delotvornost bila nepostojeća.
39. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda (i) da utvrdi da je zahtev prihvatljiv; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede članova 31, 32, 54. i 119. Ustava u vezi sa članovima 6, 13. i 1. Protokola br. 1 EKLJP, kao i članova 7, 8. i 10. UDLJP; i (iii) da vrati presudu Privrednog suda-drugostepena veća na ponovno odlučivanje u skladu sa presudom Suda.

RELEVANTNE USTAVNE I ZAKONSKE ODREDBE

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31. **[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda. [...]“

Član 32. **[Pravo na pravno sredstvo]**

„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način“.

Član 54. **[Sudska zaštita prava]**

„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno“.

Član 119. **[Osnovna načela]**

„1. Republika Kosova obezbeđuje pravnu sredinu za tržište, slobodu preduzetništva i obezbeđivanje javne i privatne imovine.
2. Republika Kosovo svim investitorima i svim domaćim i stranim preduzetnicima osigurava jednaku pravnu poziciju.
3. Zabranjeni su akti kojima se ograničava slobodna konkurencija, stvaranje i zloupotreba monopolskog ili dominantnog položaja, osim ako je to na poseban način dozvoljeno zakonom.
4. Republika Kosovo će podržati blagostanje svih svojih stanovnika putem pospešivanja održivog ekonomskog razvoja.
5. Republika Kosovo će osnovati nezavisne organe za regulisanje tržišta, onda kada samo tržište ne može dovoljno da zaštiti javni interes.
6. Stranim investitorima se garantuje slobodno iznošenje dobiti i uloženog kapitala van zemlje, u skladu sa zakonom.
7. Garantuje se zaštita potrošača, u skladu sa zakonom.
8. Svako lice je dužno da plaća porez i ostale zakonom predviđene doprinose.
9. Republika Kosovo ima pravo vlasništva nad svakim preduzećem koje ona kontroliše a koje je saglasnosti sa javnim interesom, sve sa ciljem postizanja maksimalne i dugoročne vrednosti preduzeća.
10. Obaveze javnih službi se mogu odrediti ovim preduzećima, u saglasnosti sa zakonom koji određuje adekvatnu kompenzaciju“.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde“.

Član 13. (Pravo na delotvorni pravni lek)

„Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu“.

Član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine)

„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni“.

UNIVERZALNA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 7.

„Svi su pred zakonom jednaki i imaju pravo bez ikakve razlike na podjednaku zaštitu zakona. Svi imaju pravo na jednaku zaštitu protiv bilo kakve diskriminacije kojom se krši ova Deklaracija i protiv svakog podsticanja na ovakvu diskriminaciju“.

Član 8.

„Svako ima pravo na delotvorni pravni lek pred nadležnim nacionalnim sudovima protiv dela kojima se krše osnovna prava koja su mu priznata ustavom ili zakonima“.

Član 10.

„Svako ima potpuno jednako pravo na pravično suđenje pred nezavisnim i nepristrasnim sudom koji će odlučivati o njegovim pravima i obavezama, i o osnovanosti svake krivične optužbe protiv njega“.

Zakonik br. 03/L-109 o carinama i akcizama na Kosovu

Član 18.

„1. Carinska služba će izdati obavezujuću tarifsku informaciju ili obaveznu informaciju o poreklu na osnovu pismenog zahteva, delujući u skladu sa propisima o primeni ovog zakonika.

2. Obavezana tarifska informacija ili obavezna informacija o poreklu biće obavezan za carinsku službu prema licu kome je izdata informacija samo vezano za tarifsku klasifikaciju ili za utvrđivanje porekla robe.

Obavezna tarifska informacija ili obavezna informacija o poreklu je obavezna jedino vezano za robu, za koju su carinske formalnosti završene posle datuma, kada su snabdeveni sa informacijama.

Po pitanju porekla, biće one formalnosti koje se tiču primene člana 26 i 31. [...]“.

Član 72.

„1. Za verifikaciju priznatih deklaracija, Carina može:

a) Da kontroliše dokumenta koji su sastavljeni deklaracije i podržanih dokumenata. Carina može da traži od deklaranta da predstavlja drugih dokumenata da verifikuje tačnost datih deklaracija.

b) Da kontroliše robe i da uzme primerke za analizu ili za detaljnije ekzaminaciju“.

Administrativno uputstvo br. 11/2009 o sprovođenju Zakonika br. 03/L-109 o carinama i akcizama

Odeljak 4.

Dokumenta koja treba priložiti carinske deklaracije

Član 123.

„1. Sledeća dokumenta prilaže se carinske deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet:

a) Faktura na osnovu koje se prijavljuje carinska vrednost robe, kao što je propisano članom 91 ovog akta;

b) Kada se zahteva prema članu 88 ovog akta, deklaracija o carinskoj vrednosti robe se obavlja u skladu sa uslovima utvrđenim u navedenom članu;

c) Dokumenti potrebni za primenu preferencijalnog tarifnog aranžmana i druge mere koje proističu iz pravnih pravila koja se primenjuju na robu prijavljenu;

d) Sve druge dokumente potrebne za primenu odredbi koja regulišu puštanje u slobodan promet robe prijavljene“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

40. Sud najpre razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.

41. U tom smislu, Sud se poziva na stav 4. člana 21. [Opšta načela] i stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

Član 21.

„[...]

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva“.

Član 113.

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

[...]

42. U nastavku, Sud se, takođe, poziva i na uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 47.

(Individualni zahtevi)

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ“.

[...]

Član 48.

(Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49.

(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...“.

43. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede osnovnih prava i sloboda, koja važe kako za pojedince, tako i za pravna lica (vidi, slučajeve Suda [KI41/09](#), podnosilac *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14; i [KI35/18](#), podnosilac *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 11. decembra 2019. godine, stav 40). Takođe, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva, kao ovlašćena strana, osporava akt javnog organa, odnosno presudu [K. Dh. Sh. II. br. 720/23] Privrednog suda-drugostepena veća od 11. decembra 2023. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe jasno naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređeni u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokom koji je određen u članu 49. Zakona.

44. Pored toga, Sud razmatra i da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u pravilu 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika. Stav (2) pravila 34. Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući i uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Konkretno, stav (2) pravila 34, propisuje:

„Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju“.

45. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.
46. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može da sadrži. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrto stepena“; (ii) navodi koje karakteriše „jasno ili očigledno odsustvo povrede“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi, i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve Suda [KI04/21](#), podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2021. godine, stav 26; i [KI107/21](#), podnosilac *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine, stav 53).
47. U kontekstu, ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno pri oceni da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će najpre podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u saglasnosti sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
48. Sud primećuje da je suština ovog slučaja povezana sa činjenicom da predmetna roba koju je podnosilac zahteva prijavio za carinjenje, prema odluci Carinske kancelarije u Podujevu, nije bila klasifikovana kao „fungicid“ kako je naveo podnosilac zahteva, već kao „bakar sulfat“ koji podleže plaćanju carinskih dažbina. Podnosilac zahteva je podneo Carini zahtev za preispitivanje te odluke, ali je taj zahtev odbijen kao neosnovan. Nakon toga, podnosilac zahteva je podneo Osnovnom sudu tužbu protiv Carine i ta tužba je usvojena kao osnovana. Osnovni sud je vratio predmet Carini na ponovno razmatranje jer je utvrdio da isti ne sadrži dovoljno razloga za izmenu tarifne šifre i da prilikom izdavanja mišljenja o tarifnoj klasifikaciji robe nije razmotrena prateća dokumentacija predmetne robe. U postupku ponovljenog odlučivanja, Carina je odbila zahtev za preispitivanje odluke koji je podneo podnosilac zahteva, sa obrazloženjem da se analizom spisa utvrđuje da je podnosilac zahteva netačno prijavio tarifnu šifru za predmetnu robu. Protiv te odluke, podnosilac zahteva je podneo tužbu Privrednom sudu-prvostepena veća, a ovaj je odbio tu tužbu sa obrazloženjem da podnosilac zahteva nije dostavio dokaze kojima bi podržao tarifnu šifru koja je prijavljena u spornoj jedinstvenoj carinskoj deklaraciji i da nije dostavio kao dokaz obaveznu tarifnu informaciju od EU ili države izvoznice ili države porekla robe. Nezadovoljan tom presudom, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Privrednom sudu-drugostepena veća, ali je ovaj odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Privrednog suda-drugostepena veća, kao pravilnu i utemeljenu na zakonu.

49. Podnosilac zahteva osporava gore navedene konstatacije Privrednog suda-drugostepena veća i Privrednog suda-prvostepena veća, navodeći da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagaranovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat (i) povrede načela jednakosti oružja; (ii) proizvoljne primene zakona; i (iii) neobrazlaganja sudske odluke. Podnosilac zahteva takođe navodi i povredu članova 32, 54. i 119. Ustava u vezi sa članovima 6, 13. i 1. Protokola br. 1 EKLJP. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da su povređena i njegova prava zagaranovana članovima 7, 8. i 10. UDLJP.

Povodom navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP

(i) Povodom navoda o povredi načela jednakosti oružja

50. Na početku, Sud iznosi na video da prema sudskoj praksi ESLJP-a, član 6. EKLJP, obavezuje sudove da na propisan način ispitaju podneske, argumente i dokaze koje su iznele stranke u postupku i da bez prejudiciranja procene da li su oni relevantni i značajni za njihovu odluku (vidi, predmet ESLJP-a [Kraska protiv Švajcarske](#), br. 13942/88, presuda od 19. aprila 1993. godine, stav 30). Takva se obaveza za sudove ostvaruje, između ostalog, primenom načela jednakosti oružja i načela kontradiktornosti tokom glavnog pretresa. U tom smislu, ESLJP je naglasio da je načelo jednakosti oružja suštinski element šireg koncepta pravičnog i nepristrasnog suđenja i usko povezano sa načelom procesne kontradiktornosti (vidi, predmet ESLJP-a [Regner protiv Češke Republike](#), br. 35289/11, presuda od 19. septembra 2017. godine, stav 146).
51. U sudskoj praksi ESLJP-a, koje se pridržavao i Sud, neprekidno se naglašava da načelo jednakosti oružja zahteva „pravičnu ravnotežu između stranaka“, pri čemu svakoj stranci mora biti pružena razumna mogućnost da iznese svoj slučaj pod uslovima koji je ne dovode u podređeni položaj, odnosno u značajno nepovoljniji položaj u odnosu na suprotnu stranu (vidi, predmet ESLJP-a [Regner protiv Češke Republike](#), citiran iznad, stav 146; [Yvon protiv Francuske](#), br. 44962/98, presuda od 24. jula 2003. godine, stav 31; i vidi, slučajeve Suda [KI193/19](#), podnosilac *Salih Mekaj*, presuda od 17. decembra 2020. godine, stav 57; i [KI89/22](#), podnosilac *Xhelal Plakolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. marta 2023. godine, stav 60).
52. Na osnovu prakse ESLJP-a, načelo jednakosti oružja je važno posebno u krivičnim predmetima i ovo načelo se primenjuje u svim fazama suđenja, uključujući i postupak povodom vanrednog pravnog sredstva. S tim u vezi, Sud se poziva na odluku ESLJP-a u predmetu [Grozdanoski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije](#), u kome je ESLJP utvrdio da je proceduralni propust da se obavesti druga strana (podnosioca zahteva) sprečilo tu stranu da delotvorno učestvuje u postupku pred Vrhovnim sudom (vidi, predmet ESLJP-a [Grozdanoski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije](#), br. 21510/03, presuda od 31. maja 2007. godine, stav 39).
53. ESLJP je dosledno naglašavao da je na tom sudu da odluči o tome da li su osporeni postupci, gledano u celini, sprovedeni u skladu sa Konvencijom – uključujući i njen član 6. U ovom kontekstu, prema ESLJP-u, stav 1. člana 6. EKLJP obavezuje sudove da na propisan način ispitaju podneske, argumente i dokaze koje su iznele stranke u postupku, bez prejudiciranja koji će biti njihov uticaj na odluku suda (vidi, predmete ESLJP-a [Kraska protiv Švajcarske](#), citiran iznad, stav 30; i [Barberà, Messegué i Jabardo protiv Španije](#), br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine).

54. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da je Privredni sud-prvostepena veća povredio načelo jednakosti oružja jer nije sačekao dostavljanje njegove završne reči, a u međuvremenu je primio završnu reč tužene strane. Podnosilac zahteva, takođe, naglašava da postoji nepodudaranje između datuma sastavljanja presude tog suda i njene predaje u pošti, te dodaje: „*Prema ovome, sud tvrdi da je presudu sastavio 14. aprila 2023. godine, dok je predaja pošti obavljena 13. aprila 2023. godine! Pitanje je jednostavno: Kako se presuda može predati u pošti dan pre nego što je sastavljena?! Zaista paradoksalno! Ova stvar dovodi u pitanje celu odluku suda*“.
55. U nastavku, a u vezi sa navodom da Privredni sud-prvostepena veća nije sačekao i nije uzeo u obzir njegovu završnu reč, Sud najpre podseća da je na ročištu za glavnu raspravu od 7. aprila 2023. godine, Privredni sud-prvostepena veća, dozvolio podnosiocu zahteva da uz poseban podnesak dostavi pismenu završnu reč, u roku od 3 (tri) dana.
56. Sud primećuje da se u obrazloženju presude [KF. br. 278/2022] od 14. aprila 2023. godine, Privredni sud-prvostepena veća od 14. aprila 2023. godine, oslonio i na završnu reč podnosioca zahteva, pri čemu je, između ostalog, naveo da je, „*Zastupnik tužilačke strane na ročištu za glavnu raspravu i u završnoj reči, izjavio da: tuženi nije uzeo za osnov preporuke suda [...]*“.
57. Pored toga, iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva svoju završnu reč dostavio podneskom od 12. aprila 2023. godine i da je istog dana primljen od strane Privrednog suda-prvostepena veća.
58. Povodom navoda podnosioca zahteva o nepodudaranju između datuma u vezi sa presudom Privrednog suda-prvostepena veća od 14. aprila 2023. godine, Sud primećuje da se iz povratnice o dostavi ove presude primećuje da je ista podnosiocu zahteva dostavljena 14. aprila 2023. godine i da u povratnici nije naveden nijedan drugi datum.
59. Sa svega napred navedenog, Sud ocenjuje da nije osnovan navod podnosioca zahteva da je Privredni sud-prvostepena veća povredio načelo jednakosti oružja, zbog toga što nije sačekao na njegovu završnu reč, pošto se iz obrazloženja presude tog suda primećuje da se taj sud oslonio na njegovu završnu reč, a takođe iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva svoju završnu reč dostavio 12. aprila 2023. godine, dok je presuda objavljena 14. aprila 2023. godine.
60. Sud takođe smatra važnim da ponovo naglasi opšti stav da „pravičnost“ koja se zahteva članom 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP, nije *suštinska*, već *procesna pravičnost*. U praktičnom smislu, koncept procesne pravičnosti podrazumeva: (i) mogućnost kontradiktornih postupaka; (ii) mogućnost stranaka da u različitim fazama postupka predoče argumente i dokaze koje smatraju relevantnim za svoj slučaj; (iii) mogućnost delotvornog osporavanja argumenata i dokaza koje je predočila suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti budu propisno saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova (vidi, predmet ESLJP-a *Barberà, Messegue i Jabardo protiv Španije*, citiran iznad, stav 68; i slučaj Suda [KI22/19](#), podnosilac *Sabit Ilazi*, rešenje od 8. maja 2019. godine, stav 42).
61. Prema tome, shodno svim gore navedenim izlaganjima i na osnovu opštih načela u pogledu prava na jednakost oružja, Sud smatra da je postojala „pravična ravnoteža između stranaka“ i da je podnosiocu zahteva pružena mogućnost da iznese i argumentuje svoj slučaj. Činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom postupka pred Privrednim

sudom, ne može sama po sebi pokrenuti argumentovan navod o povredi osnovnih prava i sloboda zagaranovanih Ustavom i EKLJP-om (vidi, predmet ESLJP-a [Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske](#), br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).

62. Shodno tome, Sud utvrđuje da navod podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje zagaranovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat povrede načela jednakosti oružja, spada u kategoriju (iii) „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda i da se isti mora proglasiti očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama, u skladu sa stavom (2) pravila 34. Poslovnika.

(ii) *Povodom navoda o proizvoljnoj primeni zakona*

63. Što se tiče pogrešne primene zakona, podnosilac zahteva pred Sudom tvrdi da je Privredni sud-drugostepena veća, pogrešno primenio član 18. Zakonika o carini i akcizama na Kosovu, pošto se, prema njegovim navodima, obavezna tarifna informacija izdaje na osnovu zahteva i nije pravno obavezujuća.
64. Sud je, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, kao i načela supsidijarnosti i doktrine četvrtog stepena, dosledno isticao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ naglašavajući da nije njegov zadatak da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona koje je navodno počinio neki redovni sud, osim ukoliko su, i u meri u kojoj su, takvim greškama mogla biti povređena prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, slučaj Suda [KI128/18](#), podnosilac *Limak Kosovo International Airport A.D. „Adem Jashari“*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2019. godine, stav 55; i [KI110/19](#), podnosilac *Fisnik Baftijari*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stav 40).
65. Sud je dosledno ukazivao da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da on sam ne može da ocenjuje činjenice na osnovu kojih je jedan redovni sud doneo ovu, umesto one odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „četvrtog stepena“, što bi dovelo do prekoračenja ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti (vidi, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; i vidi slučajeve Suda [KI128/18](#), podnosilac *Limak Kosovo International Airport A.D. „Adem Jashari“*, citiran iznad, stav 56 i [KI94/22](#), podnosilac *Vejsel Rugova*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. oktobra 2022. godine, stav 64).
66. Sud, međutim, naglašava da prema sudskoj praksi ESLJP-a, koju je usvojio i Sud, iako je uloga Suda ograničena u pogledu ocene tumačenja zakona, on mora osigurati i preduzeti mere kada primeti da je određeni sud primenio zakon na očigledno pogrešan način u konkretnom slučaju što je moglo rezultirati „proizvoljnim zaključcima“ (vidi, predmet ESLJP-a [Anheuser-Busch Inc., protiv Portugala](#), br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, stav 83; [Beyeler protiv Italije](#), br. 33202/96, presuda od 5. januara 2000. godine, stav 108; kao i slučaj Suda [KI122/16](#), podnosilac *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine, stav 59).
67. U tom smislu, Sud podseća da je ovaj navod podnosilac zahteva izneo u svojoj žalbi podnetoj protiv presude Privrednog suda-drugostepena veća. S tim u vezi, Sud primećuje da je u obrazloženju osporene presude, Privredni sud-drugostepena veća, utvrdio da je obavezna tarifna informacija države izvoznice obavezujući dokument za carinske organe, navodeći sledeće:

„[...]

Odredba člana 18. stav 2. Zakonika br. 03/L-109, predviđa da je: Obavezna tarifna informacija ili obavezna informacija o poreklu obavezna za Carinu prema licu kome je izdata informacija samo vezano za tarifnu klasifikaciju ili za utvrđivanje porekla robe. Obavezna tarifna informacija ili obavezna informacija o poreklu je obavezna jedino vezano za robu, za koju su carinske formalnosti završene posle datuma kada su snabdeveni informacijama. Shodno tome, veće je ocenilo da je prema ovoj zakonskoj odredbi, obavezna tarifna informacija države izvoznice obavezujuća za carinske organe u slučajevima osporavanja tarifne klasifikacije.“

68. U ovom kontekstu, Sud ocenjuje da podnosilac zahteva nije argumentovao kako je primena zakona od strane Privrednog suda-drugostepena veća, očigledno pogrešna ili proizvoljna i da je za njega rezultirala „proizvoljnim zaključcima“.
69. Shodno tome, Sud utvrđuje da navod podnosioca zahteva o proizvoljnoj primeni zakona spada u kategoriju navoda „četrtoog stepena“ i da je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

(iii) *Povodom navoda o neobrazloženosti sudske odluke*

70. Povodom navoda o izostanku obrazloženja sudske odluke, podnosilac zahteva naglašava da je Privredni sud-drugostepena veća, ograničio postupanje po žalbi samo u smislu obavezujuće tarifne informacije od države izvoznice i da se nije bavio činjeničnim i pravnim pitanjima, kao što je osnovanost zahteva za poništenje odluke i obaveze izmene carinskog zakonika.
71. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud na početku naglašava da on već ima konsolidovanu sudsku praksu po ovom pitanju. Ova praksa je izgrađena na osnovu sudske prakse ESLJP-a (vidi, predmet ESLJP-a [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine; [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine; kao i slučaj Suda [KI143/22](#), podnosilac *Hidroenergji d.o.o*, presuda od 15. decembra 2022. godine; i [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, presuda od 4. decembra 2017. godine).
72. U principu, stav 1. člana 6. EKLJP obavezuje sudove da navedu razloge za svoje odluke, ali ovo ne znači da se od njih zahteva detaljan odgovor u vezi sa svakim argumentom (vidi, predmet ESLJP-a [Van de Hurk protiv Holandije](#), citiran iznad, stav 61; [García Ruiz protiv Španije](#), citiran iznad, stav 26; vidi, takođe, i slučaj Suda [KI143/22](#), citiran iznad, stav 116).
73. Sud, takođe, naglašava da zasnovano na njegovoj sudskoj praksi prilikom ocene načela koje se odnosi na valjano sprovođenje pravde, odluke sudova moraju sadržavati obrazloženje na koje se oni oslanjaju prilikom ocene i odlučivanja. Obim u kojem se primenjuje ova obaveza navođenja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Suštinski argumenti podnosioca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti, a navedeni razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), citiran iznad, stav 29; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), citiran iznad, stav 42; i vidi slučajeve Suda [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, citiran iznad, stav 48; i slučaj [KI87/18](#), podnosilac *IF Skadeforsikring*, presuda od 4. decembra 2017. godine, stav 48).

74. Na primer, pri odbacivanju žalbe, apelacioni sud može u principu jednostavno da uvaži obrazloženja za donošenje odluke nižeg suda (vidi, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), citiran iznad, stav 26). Niži organ ili sud moraju dati takva obrazloženja koja omogućavaju strankama da efikasno iskoriste svako postojeće pravo na žalbu (vidi, predmet ESLJP-a [Hirvisaari protiv Finske](#), br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine, stav 30).
75. Međutim, ESLJP je takođe primetio da iako sudovi imaju određeno polje slobodne procene kada je reč o izboru argumenata u određenom slučaju i prihvatanju dokaza u prilog podnescima stranaka, domaći sud je u obavezi da svoje postupke opravda tako što će obrazložiti svoje odluke (vidi, predmet ESLJP-a [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine, stav 36). Prema tome, iako nije potrebno da se sud bavi svakom tačkom izloženom u argumentu, suštinski argumenti podnosioca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti (vidi, predmet ESLJP-a [Van de Hurk protiv Holandije](#), citiran iznad, stav 61).
76. Pored toga, Sud se poziva i na svoju sudsku praksu u kojoj je ocenio da obrazloženje odluke treba da navede odnos između nalaza merituma i razmatranja dokaza, s jedne strane, i pravnih zaključaka suda, s druge strane. Odluka suda će povrediti ustavno načelo zabrane proizvoljnosti u donošenju odluka ukoliko dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logičan odnos među njima (vidi, slučajeve Suda [K172/12](#), *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 5. decembra 2012. godine, stav 61; i [K197/16](#), *IKK Classic*, citiran iznad, stav 52).
77. Povodom navoda podnosioca zahteva da Privredni sud-drugostepena veća nije ispitao činjenična i pravna pitanja, kao što je osnovanost zahteva za poništenje odluke i obaveze promene carinske šifre, Sud podseća da je u obrazloženju osporene presude u vezi sa promenom carinske šifre, navedeno sledeće:
- „U konkretnom slučaju, tuženi je u skladu sa članovima 72. i 265. Zakonika o carinama i akcizama na Kosovu, pozivajući se na Mišljenje o tarifnoj klasifikaciji od Sektora za tarife br. 53-T/2011 od 16.12.2011. godine, koje je potvrđeno dodatnim pojašnjenjem od 07.05.2021. godine, prosleđenim e-mailom od 12.05.2021. godine, izmenio tarifnu šifru u spornoj carinskoj deklaraciji, u kom slučaju je predmetna roba bila predmet plaćanja carinskih dažbina“.*
78. Nadalje, Sud primećuje da je osporenim presudom, Privredni sud-drugostepena veća, utvrdio da su navodi podnosioca zahteva o pogrešnoj primeni materijalnog prava i pogrešno ili nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, neosnovani i bez uticaja na drugačije odlučivanje o predmetnoj stvari.
79. Sud još jednom podseća da član 31. Ustava i stav 1. člana 6. EKLJP obavezuju sudove da obrazlože svoje odluke, ali se to ne može tumačiti na takav način da se od njih zahteva detaljan odgovor na svaki navod. Konkretno, prilikom odbijanja žalbe, kao što je to u konkretnom slučaju, prema sudskoj praksi ESLJP-a, Privredni sud-drugostepena veća je u principu jednostavno mogao da uvaži razloge za donošenje prvostepene odluke Privrednog suda (vidi, predmet ESLJP- a [García Ruiz protiv Španije](#), citiran iznad, stav 26).
80. Sa svega napred navedenog, Sud smatra da je Privredni sud-drugostepena veća sagledao i odgovorio na suštinske navode podnosioca zahteva koji su izneti u žalbi i kao rezultat toga,

- da navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat povrede načela jednakosti oružja i neobrazlaganja sudske odluke, spadaju u kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda, dok navodi o proizvoljnoj primeni zakona spadaju u kategoriju navoda „četrtoq stepena“ i isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika;
- da navodi podnosioca zahteva o povredi članova 32, 54. i 119. Ustava u vezi sa članovima 13. i 1. Protokola br. 1 EKLJP, kao i članovima 7, 8. i 10. UDLJP-a, spadaju u kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda i da su isti očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

87. Shodno tome, Sud utvrđuje da se zahtev u celini mora proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34. (2) i 48. (1) (b) Poslovnika, dana 4. septembra 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani